

Misericordiae Vultus - Barmhjertighedens ansigt

*Bulle om proklamationen af
det ekstraordinære Barmhjertighedens år*

Frans
Biskop af Rom
Guds tjeneres tjener
Nåde, barmhjertighed og fred
til alle, der læser dette budskab

1. Jesus Kristus er Faderens barmhjertigheds ansigt. Denne sætning opsummerer den kristne tros mysterium, som er blevet levende og synlig, og når sit højdepunkt i Jesus af Nazareth. Efter at have åbenbaret sit navn for Moses som ”en barmhjertig og nådig Gud, sen til vrede og rig på troskab og sandhed” (2 Mos 34,6) er Faderen, ”rig på barmhjertighed” (Ef 2,4), aldrig ophørt med at vise sin guddommelige natur i historiens løb. ”Men da tidens fylde kom” (Gal 4,4), da alt var arrangeret i henhold til hans frelses plan, sendte han sin enbårne Søn til verden, født af Jomfru Maria, for at åbenbare sin kærlighed i hele dens fylde. Den, der har set Jesus, har set Faderen (jf. Joh 14,9). Jesus af Nazareth åbenbarer Guds nåde gennem sine ord og gerninger og hele sin person¹.

2. Vi har altid brug for at dvæle ved barmhjertighedens mysterium, en kilde til glæde, ophøjet ro og fred. Vor frelse afhænger af den. Barmhjertigheden er det ord, der åbenbarer Treenighedens sande mysterium. Barmhjertigheden er den ultimative og endelige handling hvormed Gud kommer os i møde. Barmhjertighed er den grundlæggende lov i hjertet på den person, der oprigtigt ser sine brødre og søstre i øjnene. Barmhjertigheden bygger bro mellem Gud og mennesket og åbner vore hjerter for håbet om at være elsket trods vor synd.

3. Til tider er vi kaldede til at skænke barmhjertigheden større opmærksomhed, så vi kan være effektive tegn på Faderens virke i vort liv. Jeg har derfor proklameret et *ekstraordinært helligt år for Barmhjertighed* som en gunstig anledning for Kirken til at gøre de troendes vidnesbyrd stærkere og mere virksomt.

Det hellige år begynder den 8. december 2015 på festen for Jomfru Marias uplettede Undfangelse. Festdagen minder os om at Gud virker fra begyndelsen af vor historie. Efter Adams og Evas syndefald ønskede Gud ikke at efterlade mennesket alene i det ondes magt. Derfor vendte han sig mod Maria, hellig og uden fejl i kærlighed (jf. Ef 1,4), og udvalgte hende til at blive Forløsningens Moder for mennesket. Gud besvarede syndens gru med en overflod af barmhjertighed. Den er altid større end synden og ingen kan afgrænse Guds kærlighed, der altid tilgiver. På festen for Jomfru Marias uplettede Undfangelse er det mig en glæde at åbne Den hellige Dør, der ved denne lejlighed bliver en *Barmhjertighedens Dør* hvor alle, der går ind ad den, oplever Guds kærlighed, som trøster, tilgiver og indgyder håb.

3. søndag i advent åbnes Den hellige Dør i Roms domkirke, Laterankirken, og de efterfølgende uger åbnes de hellige døre i de andre pavelige basilikaer. Den samme søndag vil jeg meddele, at i alle bispedømmers domkirker (alternativt i con-katedraler eller kirker af særlig betydning) vil en hellig

¹ Jf. 2. Vatikanconcils konstitution [Dei Verbum](#), 4.

dør være åbnet i løbet af dette år. Den lokale biskop kan også vælge at åbne en dør ved større valfartssteder, så pilgrimme med hjertet berørt af nåden må finde en vej til omvendelse. Alle kirker opfordres til på konkret vis at leve dette hellige år som et ekstraordinært øjeblik af nåde og åndelig fornyelse. Det hellige år vil derfor blive fejret i Rom og bispedømmerne som et synligt tegn på Kirkens universelle fællesskab.

4. Jeg har valgt den 8. december på grund af dens betydning i Kirkens nyere historie, og vil således åbne Den hellige Dør på 50-årsdagen for afslutningen af Det 2. Vatikankoncil. Kirken føler et stort behov for at holde denne begivenhed i live. Med koncilet indledte Kirken en ny fase af sin historie. Koncilsfædrene følte – som Helligåndens pust – sig stærkt tilskyndet til at tale om Gud til nutidens mænd og kvinder på en mere forståelig måde. De mure, der alt for længe havde gjort Kirken til en slags fæstning, blev revet ned og tiden var inde til at forkynde evangeliet på en ny måde. Det var en ny fase af forkyndelse, som den altid har lydt fra Kirkens begyndelse – en ny tilskyndelse til alle kristne om at vidne om troen med større entusiasme og overbevisning. Kirken følte ansvar for at være et levende tegn i verden på Faderens kærlighed.

Vi erindrer den hellige Johannes XXIII's ord, da han anviste vejen ved koncilets åbning: ”I dag ønsker Kirken, Kristi brud, at anvende barmhjertighedens medicin frem for at gribe til strenghedens våben [...] Den katolske Kirke, der holder den katolske sandheds fakkelt højt på koncilet, ønsker at være en kærlig moder for alle: tålmodig, fuld af nåde og venlig over for sine spredte børn”². På samme måde sagde den salige Paul VI ved koncilets afslutning: ”Vi ønsker at fremhæve barmhjertigheden som det vigtigste religiøse kendetegn ved koncilet [...] lignelsen om den barmhjertige samaritaner var forbilledet for koncilets spiritualitet [...] der flød en strøm af kærlighed og beundring fra koncilet mod den moderne verden. Fejl blev fordømt, javist, fordi næstekærligheden kræver det ligeså meget som sandheden, men til det enkelte menneske lød der kun formaning, respekt og kærlighed. Fra koncilet strømmede mod den moderne verden opmuntrende lægemidler i stedet for dystre diagnoser, budskaber fulde af håb i stedet for onde varsler, og dens værdier blev ikke alene respekteret, men også påskønnet, dets bestræbelser værdsat, dets higen rensat og velsignet [...] Vi ønsker også at fremhæve, at hele denne læremæssige rigdom stilles til menneskets rådighed uanset dets situation, svagheder og fornødenheder”³.

Med en følelse af taknemmelighed for alt det Kirken har modtaget og velvidende om vort ansvar, vil vi træde ind ad Den hellige Dør fulde af tillid til at den opstandne Herres kraft fortsat må støtte os på vor pilgrimsfærd. Må Helligånden, der leder de troendes skridt, sammen med Kristi frelsergerning lede og støtte Guds folk så de kan dvæle ved barmhjertighedens ansigt⁴

5. Det hellige år slutter på festen for Jesus Kristus, Universets Konge, den 20. november 2016. Når vi denne dag atter lukker Den hellige Dør, vil vi være tilskyndet af følelser af taknemmelighed og taksigelse til den hellige Treenigheden for at have skænket os dette ekstraordinære nådeår. Vi vil betro Kirkens liv, menneskeheden og hele universet til Kristi herredømme om at udbrede sin barmhjertighed som morgenduggen, så vi sammen kan bygge en bedre fremtid. Hvor ville jeg ønske at dette år bliver gennemsyret af barmhjertighed, så vi kan tilbyde alle mennesker Guds barmhjertighed og ømhed! Må nådens balsam nå alle, de troende og dem, der befinder sig langt fra Kirken som tegn på at Guds rige allerede er til stede blandt os!

² Tale for åbningen af 2. Vatikankoncil, *Gaudet Mater Ecclesia*, 11. oktober 1962, 2-3.

³ [Tale ved en sidste offentlige session på 2. Vatikankoncil](#), 7. december 1965.

⁴ Jf. 2. Vatikankoncils dogmatiske konstitution om Kirken [Lumen Gentium](#), 16: Pastoral konstitution om Kirken i den moderne verden [Gaudium et Spes](#), 15.

6. ”Det hører Gud til at udøve barmhjertighed og Han viser især sin almagt på denne måde”⁵. Den hellige Thomas Aquinas ord fortæller os, at Guds barmhjertighed kendetegnes ved Hans almagt fremfor at være et tegn på Hans svaghed. Det er derfor, at vi i en af de ældste liturgier beder: ”O Gud, Du som viser din magt især gennem din barmhjertighed og tilgivelse ...”⁶. Gud vil altid i menneskets historie være den Ene, nærværende, tæt på os, forudseende, hellig og barmhjertig.

”Tålmodig og barmhjertig”. Disse ord bruges ofte i Det gamle Testamente til at beskrive Guds væsen. Hans barmhjertighed viser sig konkret gennem hele frelseshistorien, hvor Hans godhed går foran straf og ødelæggelse. På en særlig måde beskriver Salmernes bog storheden bag Guds barmhjertige gerninger: ”Han tilgiver al din skyld, helbreder alle dine sygdomme. Han udfrier dit liv fra graven, han kroner dig med godhed og barmhjertighed” (Sl 103,3-4). En anden salme udtrykker endnu tydeligere de konkrete tegn på Hans barmhjertighed: ”Han skaffer de undertrykte ret og giver de sultne føde. Herren sætter de fangne i frihed, Herren åbner de blindes øjne, Herren rejser de nedbøjede, Herren elsker de retfærdige. Herren beskytter de fremmede, han bringer faderløse og enker på føde, men fører de ugudelige på vildspor” (Sl 146,7-9). Salmisten siger også: ”Han læger dem, hvis hjerte er knust, og forbinder deres sår [...] Herren bringer de hjælpeløse på føde, men de uretfærdige slår han til jorden” (Sl 147, 3.6). Kort fortalt er Guds barmhjertighed ikke en abstrakt idé, men en konkret virkelighed hvor Han åbenbarer sin kærlighed som en fader eller en moder af dyb kærlighed til sine børn. Det er næppe en overdrivelse at kalde det en ”legemlig” kærlighed. Den vælder naturligt frem fra dybet, fuld af ømhed og medfølelse, overbærenhed og barmhjertighed.

7. ”Hans trofasthed varer til evig tid”. Det er omkvædet i Salme 136, der lovsynger Guds indgriben i historien. Takket være Hans barmhjertighed er Det gamle Testaments begivenheder rige på frelsende indhold. Barmhjertigheden gør Guds historie med Israel til en historie om frelse. Ved at gentage ”Hans trofasthed varer til evig tid”, som Salmen gør det, ønsker den at bryde tidens og rummets dimension ved at anskue alt under kærlighedens evige mysterium. Det vil sige, at mennesket ikke kun i historiens løb, men i al evighed, er genstand for Faderens barmhjertige blik. Derfor er det ikke tilfældigt, at Israels folk benytter denne salme – det ”Store *Hallel*” – i sine vigtigste liturgiske fester.

Før han gik ind til sin lidelse bad Jesus denne salme. Mattæus nævner i sit evangelium, at ”da de havde sunget lovsangen” (Mt 26,30) gik Jesus og hans disciple ud til Oliebjerget. Da han indstiftede eukaristien som et varigt minde om sig selv og påskemysteriet, satte han symbolsk åbenbaringen af denne øverste handling i lyset af hans barmhjertighed. Inden for samme kontekst af barmhjertighed træder Jesus ind til sin lidelse og død velvidende om kærlighedens store mysterium, som han vil fuldbyrde på korset. Da vi ved at Jesus selv bad denne Salme gør det den endnu vigtigere for os kristne og at inddrage omkvædet i vor dagligdag ved at bede lovprisningsordene: ”For Hans trofasthed varer til evig tid”.

8. Vi erfarer den hellige Treenigheds kærlighed ved at have vort blik fast rettet mod Jesus og hans barmhjertige ansigt. Jesu gerning, som han modtog fra Faderen, var at åbenbare den guddommelige kærlighed i hele sin fylde. ”Gud er kærlighed” (1 Joh 4,8.16). Det bekræfter Johannes for første og eneste gang i hele den hellige Skrift. Denne kærlighed er blevet synlig og håndgribelig gennem Jesu

⁵ Den hellige Thomas Aquinas, *Summa Theologiae*, II-II, q. 30. a. 4.

⁶ 26. almindelige søndag. Denne dagens bøn findes allerede i det 8. århundrede blandt embedsbønnerne i det gelasianske sakramentar (1198).

liv og gerning. Hans person er intet andet end kærlighed; en kærlighed, som gives i rigt mål. De relationer, han indgår med de mennesker, der kommer til ham, vidner om noget unikt og uigentageligt. De tegn, han udvirker, især over for syndere, fattige, udstødte, syge og lidende, tjener alle til at lære barmhjertighed. Alt i ham taler om barmhjertighed og han mangler intet i medfølelse.

Jesus så skaren, der fulgte ham og han ynkedes over dem, for de var vanrøgtede og forkomne som får uden hyrde (jf. Mt 9,36). Med udgangspunkt i denne medfølelse kærlighed helbredte han de syge, som folk kom til ham med (jf. Mt 14,14), og med bare få stykker brød og fisk mættede han den store flok (jf. Mt 15,37). Det, der drev Jesus i alle disse situationer, var intet andet end barmhjertighed hvormed han læste hjerterne hos dem, han mødte og besvarede deres dybeste længsel. Da han kom til enken i Nain og så hendes søns begravelsesfølge fattede han stor medlidenhed med den sørgende moder og hendes store lidelse, og opvakte hendes søn fra de døde (jf. Luk 7,15). Efter at udfriet den besatte i gerasenernes land betroede Jesus ham denne mission: ”Gå hjem til dine egne, og fortæl dem om alt det, Herren har gjort mod sig, og at han har forbarmet sig over dig” (Mk 5,19). Mattæus’ kaldelse skildres også i barmhjertighedens lys. Da Jesus passerede en skatteopkrævers bod kiggede han inderligt på Mattæus med et blik fuldt af barmhjertighed, som tilgav mandens synder; en synder og skatteopkræver, som Jesus – trods disciplenes tøven – udvalgte til at være en af sine tolv disciple. Den hellige Beda den Ærværdige kommenterer dette sted i Biblen ved at skrive, at Jesus kiggede på Mattæus med en barmhjertig kærlighed og udvalgte ham: *miserando atque eligendo*⁷. Dette udtryk har gjort så stort indtryk på mig at jeg har valgt det til mit valgsprog.

9. I de lignelser, der skildrer barmhjertighed, åbenbarer Jesus Guds natur som en Fader, der aldrig holder op med at tilgive syndere og som overvinder afvisning med medfølelse og barmhjertighed. Vi kender disse lignelser, tre i særdeleshed: lignelsen om det mistede får, lignelsen om den tabte mønt og lignelsen om den fortabte søn (jf. Luk 15,1-32). I disse lignelser beskrives Gud altid som fuld af glæde, især når han tilgiver. Vi finder her kernen i evangeliet og vor tro fordi barmhjertighed skildres som en kraft, der overvinder alt, fylder hjertet med kærlighed og gennem tilgivelse bringer trøst.

En anden lignelse indeholder en vigtig lære om vort kristne liv. Jesus besvarer Peters spørgsmål om hvor mange gange det er nødvendigt at tilgive: ”Jeg siger dig, ikke op til syv gange, men op til syvoghalvfjerds gange” (Mt 18,22). Matthæus fortæller herefter lignelsen om den ”gældbundne tjener”, der – efter at hans herre har bedt ham om at betale sin store gæld – kastede sig ned for ham og bad om barmhjertighed. Hans herre eftergav hans gæld. Men tjeneren møder en af sine medtjenere, som skylder ham hundrede denarer, og som så kaster sig ned for ham og beder om barmhjertighed, men den første tjener afviser hans anmodning og kastede ham i fængsel. Da herren hører om dette, bliver han vred og kaldte på den første tjener og sagde: ”Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig?” (Mt 18,33). Jesus konkluderer: ”Sådan vil min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder” (Mt 18,35).

Lignelsen rummer en dyb lære for os alle. Jesus bekræfter at barmhjertighed ikke kun kommer fra Faderen, men kendetegner alle hans sande børn. Kort fortalt er vi selv kaldede til at vise barmhjertighed fordi den først blev vist os. At tilgive overtrædelser bliver det tydeligste tegn på en barmhjertig kærlighed, og det er noget vi som kristne er forpligtet til. Hvor er det nogle gange svært

⁷ Jf. *prædiken 22: CCL, 122, 149-151.*

at tilgive! Men tilgivelse er det redskab, som er lagt i vore skrøbelige hænder for at opnå fred i hjertet. At give slip på vrede, forbitrelse, vold og hævn er den nødvendige betingelse for at leve lykkeligt. Lad os huske apostlens formaning: ”Lad ikke solen gå ned over jeres vrede” (Ef 4,26). Lad os lytte til Jesu ord, der gjorde barmhjertighed til et livsideal og et kriterium for vor troværdighed: ”Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed” (Mt 5,7): en saligprisning vi især bør stræbe efter i dette hellige år.

Som vi ser i Den hellige Skrift er barmhjertighed et nøgleord, der beskriver Guds handlen mod os. Han nøjes ikke med at bekræfte sin kærlighed, men gør den synlig og håndgribelig. Kærlighed er i sidste ende aldrig noget abstrakt. Den peger i sagens natur hen mod noget konkret: intentioner, holdninger og adfærd, som de kommer til udtryk i hverdagen. Guds barmhjertighed er Hans kærlige omsorg for hver eneste af os. Han føler sig ansvarlig; dvs. Han ønsker at vi er tilfredse, lykkelige, fulde af glæde og fred. De kristnes barmhjertige kærlighed må også vandre ad den vej. Derfor må Hans børn også elske og være barmhjertige mod hinanden ligesom Han er barmhjertig mod os.

10. Barmhjertigheden er grundlaget for Kirkens liv. Alle Kirkens pastorale aktiviteter må være opfyldt af den ømhed, den viser de troende: der må ikke mangle barmhjertighed i dens prædiken og vidnesbyrd over for verden. Kirkens troværdighed ses i måden den udviser barmhjertighed og medfølelse kærlighed. Kirken ”har et uendeligt ønske om at vise barmhjertighed”⁸. Vi har måske i lang tid glemt at vise og leve barmhjertighedens vej. Fristelsen til på den ene side kun at fokusere på retfærdighed har fået os til at glemme, at dette kun er det første, omend nødvendige og uundværlige skridt. Men Kirken er nødt til at overskride dette og stræbe efter et højere og vigtigere mål. På den anden side er det trist at se at tilgivelse er stadig sjældnere i vor kultur. I visse tilfælde synes ordet at være gledet helt ud af brug. Men uden barmhjertighedens vidnesbyrd bliver livet ufrugtbart og sterilt, som om det var afsondret i en gold ørken. Tiden er inde til at Kirken atter påtager sig det glade kald til barmhjertighed. Det er tid til at vende tilbage til rødderne og at bære vor næstes svagheder og vanskeligheder på vore skuldre. Barmhjertigheds kraft vækker nyt liv i os og modet til at kigge på fremtiden med håb.

11. Lad os ikke glemme den vigtige lære som den hellige Johannes Paul II gav os i hans anden encyklika, [*Dives in Misericordia*](#), som kom helt uventet og overraskede mange med sit tema. For det første fremhævede han at vi har glemt barmhjertighedens tema i vor tids kultur: ”Nutidens mentalitet synes i modsætning til tidligere at modsætte sig en nådig Gud, ja, har tendens til at udelukke det fra livet og fjerne selve barmhjertigheden fra mennesket hjerte. Ordet og begrebet om ’barmhjertighed’ synes at skabe en utilpashed i mennesket, der – takket være den enorme udvikling inden for videnskab og teknologi uden fortilfælde tidligere i historien – er blevet jordens herre og har underlagt sig den og domineret den (jf. 1 Mos 1,28). Dette herredømme over jorden, til tider forstået ensidigt og overfladisk, synes ikke at levne plads til barmhjertighed [...] Det er derfor, i Kirkens og verdens nuværende situation, at mange personer og grupper, drevet af en stærk følelse af tro, vender sig – jeg vil næsten sige spontant – mod Guds barmhjertighed”⁹.

Den hellige Johannes Paul II opfordrede derfor til en stærkere forkyndelse og vidnesbyrd om barmhjertigheden i dag: ”Den er dikteret af kærligheden til mennesket, til alt hvad der er menneskeligt og som, i overensstemmelse med mange menneskers intuition i dag, er truet af en stor fare. Kristi mysterium [...] forpligter mig til at forkynde barmhjertighed som Guds barmhjertige

⁸ Apostolisk ekshortation [*Evangellii Gaudium*](#), 24.

⁹ Nr. 2.

kærlighed som den åbenbarer sig i Kristi mysterium. Den forpligter mig også til at søge tilflugt til denne barmhjertighed og bønfalde om den på denne vanskelige og kritiske fase i Kirkens og verdens historie¹⁰. Denne undervisning er mere relevant end nogensinde og fortjener at blive taget op igen i dette hellige år. Lad os endnu engang lytte til hans ord: ”Kirken lever et autentisk liv når den bekender og forkynder barmhjertighed, den mest elskværdige egenskab ved Skaberen og Forløseren, og når den bringer mennesker til Frelserens barmhjertige kilde, som Kirken har fået betroet og øser af”¹¹

12. Kirken har fået til opgave at forkynde Guds barmhjertighed, evangeliets bankende hjerte, der på sin egen måde må gennemsyre ethvert menneskes hjerte og sind. Kristi brud må handle som Guds søn, der drog ud til alle uden at udelukke nogen. I dag, hvor Kirken er forpligtet til ny-evangelisering, skal budskabet om barmhjertighed tilbydes med fornyet entusiasme og fornyet pastoral aktivitet. Det er afgørende for Kirken og troværdigheden af dens budskab, at den selv lever og vidner om barmhjertighed. Kirkens sprog og udtryk må udstråle barmhjertighed så den trænger ind i alle folks hjerter og tilskynder dem til at finde vejen tilbage til Faderen.

Kirkens første sandhed er Kristi kærlighed. Kirken er tjener og formidler af en kærlighed til alle mennesker, som tilgiver og er en gave til én selv. Derfor må Kirken, uanset hvor den befinder sig, åbenbare Faderens barmhjertighed. I vore sogne, menigheder, foreninger og bevægelser, kort sagt i en verden, hvor der er kristne, må enhver finde en oase af barmhjertighed.

13. Vi ønsker at leve dette hellige år i lyset af Herrens ord: *Barmhjertig ligesom Faderen*. Evangelisten minder os om Jesus, der siger: ”Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig” (Luk 6,36). Det er opskriften på et krævende liv, men også et liv fuld af glæde og fred. Jesu befaling gælder alle der hører hans røst (jf. Luk 6,27). For at være barmhjertige må vi først og fremmest være i stand til at lytte til Guds ord. Det betyder, at vi i stilhed må genopdage værdien af at meditere over Ordet, som kommer til os. Det er derfor muligt at meditere over Guds barmhjertighed og gøre den til vor livsstil.

14. *Pilgrimsvandringen* har en særlig plads i det hellige år fordi den er et billede på vor rejse gennem livet. Livet er en pilgrimsvandring og mennesket er en *viator*, en pilgrim undervejs mod sit endemål. At træde ind ad Den hellige Dør i Rom og de andre steder er en pilgrimsvandring som alle, efter egen evne, må foretage. Det vil være et tegn på at barmhjertigheden har et mål, der kræver engagement og opofrelse. Må vores pilgrimsvandring tilskynde til omvendelse; at træde ind over tærsklen til Den hellige Dør give os styrke til at omfavne Guds barmhjertighed og forpligte os til at være barmhjertige ligesom Faderen.

Jesus viser os pilgrimsvandringens faser: ”Døm ikke, så skal I ikke selv dømmes; fordøm ikke, så skal I ikke fordømmes. Tilgiv, så skal I få tilgivelse. Giv, så skal der gives jer. Et godt, presset, rystet, topfyldt mål skal man give jer i favnen. For det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med” (Luk 6,37-38). Vi bliver først og fremmest bedt om *ikke at dømme* og *ikke at fordømme*. For at undgå Guds dom må man ikke sætte sig til dommer over sin næste. Dømmende mennesker standser ved det overfladiske mens Faderen ser ind i hjertet. Hvilken skade gør ord ikke når de udspringer af følelser af jalousi eller misundelse! At tale ondt om andre sætter dem i et dårligt lys, nedbryder deres omdømme og overgiver dem til sladderens luner. Ikke at dømme eller fordømme betyder

¹⁰ Den hellige Johannes Paul II, rundskrivelse [Dives in Misericordia](#), 15.

¹¹ *Ibid.*, 13.

positiv set at acceptere det gode i alle menneske og skåne dem for vor selviske dom og vor påstand om at være alvidende. Men det er alligevel ikke nok at vise barmhjertighed. Jesus beder os også om at *tilgive* og *at give*, at være redskaber for tilgivelse fordi Gud allerede har tilgivet os. At være gavmild mod andre fordi vi ved at Gud med et enormt storsind øser sin gavmildhed mod os.

Barmhjertig ligesom Faderen er derfor 'mottoet' for det hellige år. I barmhjertigheden finder vi bevis på hvordan Gud elsker os. Han giver sig selv helt, for evigt og uden beregning, og Han kræver intet til gengæld. Han iler os til hjælp når vi kalder på Ham. Hvor er det smukt at Kirkens daglige bønner indledes med ordene "Vår nådig, Gud, og red mig, skynd dig til hjælp, Herre" (Sl 70,2)! Den hjælp, vi søger, er allerede første skridt i Guds barmhjertighed mod os. Han kommer for at udfri os fra vor svaghed. Han ønsker at gøre sin tilstedeværelse og nærhed tilgængelig for os, så vi i det daglige også kan blive medfølelse over for vor næste.

15. I løbet af dette hellige år ser vi frem til at åbne vore hjerter mod dem, der lever i de mest forskellige eksistentielle periferier i den moderne verden. Hvor megen usikkerhed og lidelse er der ikke i verden i dag! Hvor mange sår bæres ikke af dem, som ingen stemme har, fordi deres skrig er forsvundet og er overdøvet af riges menneskers ligegyldighed! I løbet af dette hellige år vil Kirken være særligt kaldet til at helbrede deres sår, lindre dem med trøstens olie, helbrede dem med barmhjertighed og vise dem omsorg gennem solidaritet og opmærksomhed. Lad os ikke falde ned i en ydmygende ligegyldighed eller monoton rutine, som forhindrer os i at få øje på det nye! Lad os undgå en destruktiv form for kynisme! Lad os åbne vore øjne så vi kan se verdens elendigheder, sårene hos de af vore brødre og søstre, som ikke vises værdighed og lad os føle os kaldede til at høre deres råb om hjælp! Må vi række vore hænder ud mod dem og støtte dem så de mærker varmen fra vort nærvær, venskab og broderskab! Må vi gøre deres skrig til vores og sammen med dem nedbryde ligegyldighedens barriere, der ofte råder og dækker over vort hykleri og egoisme.

Jeg har et stort ønske om at de kristne i det hellige år reflekterer over *de legemlige og åndelige barmhjertighedsgerninger*. Det vil være en måde at vække vor slumrende samvittighed i lyset af fattigdommens drama, og trænge dybere ind i hjertet af evangeliet, hvor de fattige er de privilegerede modtagere af Guds barmhjertighed. Jesus forkyndelse fortæller os om disse barmhjertighedsgerninger så vi ved om vi lever som hans disciple eller ej. Lad os genopdage *de legemlige barmhjertighedsgerninger*: at mætte de sultne og give de tørstende at drikke, at klæde de nøgne og tage imod de fremmede, at hjælpe de syge, besøge fangerne og begrave de døde. Og glem ikke *de åndelige barmhjertighedsgerninger*: at vejlede de tvivlende, at undervise de uvidende, at formane syndere, trøste de nødlidende, tilgive fornærmelser, at være overbærende med dem som vil os det ondt, og at bede for de levende og de døde.

Vi kan ikke undslippe Herrens ord og vi dømmes efter dem: om vi mættede de sultne og gav de tørstende noget at drikke, har budt fremmede velkommen og klædt de nøgne, eller har hjulpet de syge og besøgt fanger (jf. Mt 25,31-45). Vi bliver også spurgt om vi har hjulpet mennesker ud af den tvivl, der leder til fortvivlelse og ofte fører til ensomhed; om vi har været i stand til at besejre den uvidenhed som millioner af mennesker lever i, især børn er berøvet den nødvendige hjælp til at undslippe fattigdommen; om vi har været tæt på den ensomme og plagede; om vi har tilgivet dem, som har krænket os og om vi har afvist alle former for vrede og had, der fører til vold; om vi har besiddet den tålmodig Gud anviser os – Gud, der er så tålmodig med os; og endelig om vi har bedt for vore brødre og søstre. Kristus er til stede i alle disse "små". Hans kød kommer til syne i de tortureredes, de nedbrudtes, de piskedes, de fejlnæredes og de landflygtiges legemer [...] for at

blive set, berørt og plejet af os. Lad os ikke glemme den hellige Johannes af Korsets ord: ”I vort livs aften vil vi blive bedømt på vor kærlighed”¹².

16. I Lukasevangeliet finder vi et andet vigtigt aspekt ved at leve det hellige år i tro. Lukas skriver at Jesus på sabbatten vendte tilbage til Nazareth og gik ind i synagogen, som han plejede at gøre. De bad ham om at læse op af skriften og kommentere den. Det var et skriftsted fra Esajas hvor der stod skrevet: ”Gud Herrens ånd er over mig, fordi Herren har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige og lægedom for dem, hvis hjerte er knust, for at udråbe frigivelse for fanger og løsladelse for lænkede, for at udråbe et nådeår fra Herren” (Es 61,1-2). Et ”nådeår fra Herren”: Det er hvad Herren forkyndte og det ønsker vi at leve nu. Dette hellige år vil åbenbare rigdommen i Jesu forkyndelse, som den lyder i profetens ord: at bringe trøstende ord til de fattige, at udråbe frihed for slaver i det moderne samfunds nye fængsler, at genoprette synet hos dem, der ikke længere er i stand til at se fordi de er spærret inde i sig selv, at give værdighed til dem som er blevet den frarøvet. Jesu forkyndelse er atter synlig i troens svar, som vi kristne er kaldede til at vidne om. Må apostlens ord ledsage os: den, der handler barmhjertigt, lad ham gøre det med glæde (jf. Rom 12,8).

17. Fastetiden i det hellige år bør udledes mere intenst som et højdepunkt til fejring og oplevelse af Guds barmhjertighed. Hvor mange steder i Skriften er ikke velegnede til at meditere over i fastetiden for at genfinde Faderens barmhjertige ansigt! Vi kan gentage profeten Mikas ord og gøre dem til vores: ”Hvilken gud er som du, der tilgiver synd og bærer over med synd [...] som ikke bliver ved med at være vred, men holder af at vise godhed. Han viser os atter barmhjertighed og træder alle vore synder under fode. Du kaster alle vore syndere i havets dyb!” (jf. Mik 7,18-19).

Følgende tekst hos profeten Esajas kan man også meditere over i denne tid med bøn, faste og velgørenhed: ”Nej, den faste, jeg ønsker, er at løse ondskabens lænker og sprænge ågets bånd, at sætte de undertrykte i frihed, og bryde hvert åg; ja, at du deler dit brød med den sultne, giver husly til hjemløse stakler, at du har klæder til den nøgne og ikke vender ryggen til din egne. Da skal dit lys bryde frem som morgenrøden, og dit sår skal hurtigt læges; din retfærdighed går i spidsen for dig, og Herrens herlighed er bag dig. Da kalder du, og Herren vil svare, da råber du om hjælp, og han siger: Her er jeg! Hvis du fjerner åget og holder op med at pege fingre og tale ondt, rækker den sultne dit brød og mætter den forkuede, så skal dit lys bryde frem i mørket og dit mulm blive til højlys dag. Herren vil altid lede dig, selv i øde egne vil han mætte dig. Han vil styrke din krop, så du bliver som en frodig have, som et kildevæld, hvis vand ikke svigter” (58, 6-11).

Initiativet ”24 timer for Herren”, fredag og lørdag før 4. uge i fastetiden, bør afholdes i alle bispedømme. Mange mennesker, heriblandt mange unge, vender tilbage til forsoningens sakramente; her genopdager de en vej tilbage til Herren, lever et øjeblik af intens bøn og finder mening med deres liv. Lad os atter sætte forsoningens sakramente i centrum så mennesker bliver i stand til at mærke Guds store barmhjertighed med deres egne hænder. For enhver angrende bliver det en kilde til sand indre fred.

Jeg bliver aldrig træt af at fremhæve at skriftefædre er et ægte tegn på Faderens barmhjertighed. Vi bliver ikke automatisk gode skriftefædre; det bliver vi først når vi angrende beder om Hans tilgivelse. Vi må aldrig glemme at det at være skriftefader betyder at deltage i Jesu sande forkyndelse som et konkret tegn på vedholdenheden i den guddommelige kærlighed, der tilgiver og

¹² Ord af lys og kærlighed, 57.

freiser. Vi præster har modtaget Helligåndens gave til at forlade syndere og det er vort ansvar. Ingen af os hersker over dette sakramente, men vi er trofaste tjenere af Guds tilgivelse. Enhver skriftefader bør opmuntre de troende ligesom faderen i lignelsen om den fortabte søn: en fader, der løber sin søn i møde selv om sønnen har bortødslet sin arv. Skriftefædre er kaldede til at omfavne den angrende søn og udtrykke glæde ved at han er vendt hjem igen. Lad os aldrig blive trætte af også at gå ud til den anden søn, der står udenfor ude af stand til at glæde sig og få ham til at forstå, at hans dom er barsk og urimelig, og meningsløs i lyset af faderens grænseløse barmhjertighed. Må skriftefædre aldrig stille uforskammede spørgsmål men ligesom faderen i lignelsen afbryde den tale, den fortabte søn havde forberedt i forvejen, så de i deres hjerte kan modtage den angrendes opfordring om hjælp og tilgivelse. Skriftefædre er kort sagt kaldede til altid at være et tegn på barmhjertighedens forrang, overalt og i alle situationer.

18. Under fastetiden i det hellige år agter jeg at udsende *Barmhjertighedens Missionærer*. De skal være et tegn på Kirkens moderlige omsorg for Guds folk, så de kan trænge dybere ind i dette mysteriums rigdom, som er så grundlæggende for troen. Det vil dreje sig om præster, som jeg bemyndiger til også at tilgive synder, som det er forbeholdt Pavestolen at tilgive, for at tydeliggøre omfanget af deres mandat som skriftefædre. De vil især være levende tegn på Faderens glæde over dem, der søger Hans tilgivelse. De vil være barmhjertighedens missionærer fordi de vil formidle et ægte menneskeligt møde, kilden til frigørelse, og de har et tungt ansvar for at overvinde forhindringerne for at genopdage dåbens nye liv. Deres mission vil være ledet af apostlens ord: ”For Gud har indesluttet alle i ulydighed for at vise alle barmhjertighed” (Rom 11,32). Enhver, alle uden undtagelse, er kaldede til at omfavne denne barmhjertighed. Må disse missionærer leve denne opfordring med forvisningen om, at de kan rette deres øjne mod Jesus, ”den barmhjertige og trofaste ypperstepræst” (Hebr 2,17).

Jeg beder mine brødre biskopperne om at invitere og byde disse missionærer velkommen, så de overfor alle kan være overbevisende prædikanter om barmhjertighed. De enkelte bispedømmer må organisere ”missio ad gentes” så disse missionærer bliver glædens og tilgivelsens budbringere. Biskopperne bliver bedt om at fejre forsoningens sakramente sammen med deres hjord således at nådens tid, takket være det hellige år, bliver en anledning for mange af Guds børn at finde vejen til Faderens hus. Præster må især i fastetiden bestræbe sig på at byde de troende tilbage til ”nådens trone, for at vi kan få barmhjertighed og finde nåde” (Hebr 4,16).

19. Må budskabet om tilgivelse nå alle og må ingen være ligeglade med at erfare den. Jeg opfordrer især dem, der befinder sig langt fra Guds nåde på grund af deres livsførelse, om at omvende sig. Navnlig de mænd og kvinder, som tilhører en kriminel organisation, beder jeg om, for deres egen skyld, at de må ændre deres liv. Det beder jeg om i Guds Søns navn; ham, der besejrede synden men aldrig afviste synderen. Fald aldrig i den frygtelige fælde at tro, at livet kun drejer sig om penge og alt andet hverken har værdi eller værdighed. Dette er en illusion! Vi kan ikke tage penge med os i det hinsides. Penge giver os ikke ægte lykke. Den vold, der følger af at samle sig rigdom, er indsmurt i blod og gør hverken mennesket mægtigt eller udødeligt. Før eller senere vil alle blive stillet over Guds dom, som ingen kan undslippe.

Samme opfordring gælder dem, som enten begår korrupsion eller er meddelagtige. Dette betændte sår i samfundet er en alvorlig synd, som skrider til himlen fordi den ødelægger grundlaget for det personlige og sociale liv. Korrupsion hindrer os i at se på fremtiden med håb, fordi dens arrogance og grådighed ødelægger de svages drømme og tramper på de allerfattigste. Det er et onde, som gennemsyrrer hverdagens handlinger og skaber stor offentlig skade. Korrupsion forhærder hjertet

ved at erstatte Gud med illusionen om penge som en form for magt. Det er mørkets gerning, affødt af mistænksomhed og intriger. *Corruptio optimi pessima* sagde den hellige Gregor den Store klogt, at ingen er fri for denne fristelse. At overvinde den i det personlige og sociale liv kræver forsigtighed, årvågenhed, loyalitet, transparens og modet til at fordømme enhver forseelse. Hvis ikke vi åbent bekæmper den bliver vi alle før eller senere medskyldige og ødelægger vort liv.

Nu er det rigtige tidspunkt at ændre vort liv! Nu er tidspunktet til at lade vore hjerter blive berørte! Stillet overfor de onde gerninger, selv alvorlige forbrydelser, er det nu tid til at lytte til de uskyldige menneskers råb, som har fået frarøvet deres ejendom, deres værdighed og hengivenhed, og deres liv. At opholde sig på det ondes vej er kun en kilde til illusion og sorg. Det sande liv er noget helt andet. Gud ophører aldrig med at række ud mod os. Han er altid parat til at lytte, ligesom jeg er det sammen med mine medbrødre, biskopperne og præsterne. Alt hvad man skal gøre er at tage imod opfordringen til at omvende sig og underkaste sig den retfærdighed, som Kirken tilbyder i denne nådetid.

20. I den forbindelse er det værd at minde om forholdet mellem *retfærdighed* og *barmhjertighed*. Det er ikke to modstridende aspekter, men to dimensioner af samme virkelighed, der udfolder sig gradvist indtil den når sit højdepunkt i kærlighedens fylde. Retfærdighed er et grundlæggende begreb for civilsamfundet, når den styres af retstatsprincipper. Retfærdighed skal også forstås som det, der er retfærdigt for hin person. I Bibelen er der mange henvisninger til Guds retfærdighed og Gud som ”dommer”. Her forstås retfærdighed som den fulde overholdelse af loven og enhver god israelits adfærd i henhold til Guds bud. Dette synspunkt forfalder ofte til en legalisme ved at forvrænge den oprindelige betydning og tilsløre den dybe følelse af retfærdighed. For at overvinde det legalistiske perspektiv må vi erindre, at retfærdighed i Bibelen primært forstås som en tillidsfuld overgivelse til Guds vilje.

Jesus talte ofte om troens betydning i forbindelse med overholdelse af loven. Det er i den betydning vi skal forstå hans ord, når han siger til farisæerne da han sad til bords med Mattæus og andre toldere: ”Gå hen og lær, hvad det vil sige: ’Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer’. Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere” (Mat 9,13). Overfor opfattelsen af retfærdighed som bare at overholde loven – en opfattelse, som opdeler folk i enten de retfærdige eller syndere – ønsker Jesus at vise barmhjertighedens store nådegave ved at opsøge syndere og give dem tilgivelse og frelse. Vi forstår nu hvorfor Jesus blev afvist af farisæerne og de lovkyndige, nemlig på grund af hans befriende syn på barmhjertighed som kilde til fornyelse. For at være tro mod loven pålagde de andre mennesker byrder og underminerede derved Faderens barmhjertighed. Respekten for loven må ikke hindre udøvelse af menneskelig værdighed.

Jesu henvisning til profeten Hoseas – ”Troskab ønsker jeg, ikke slagtofre” (6,6) – er vigtig i denne sammenhæng. Jesus bekræfter, at hans disciple fremover skal sætte barmhjertigheden i højsædet som han selv gjorde det da han holdt måltid med syndere. Barmhjertighed åbenbares igen som et grundlæggende aspekt ved Jesu forkyndelse. Det udfordrede hans tilhører, der trak en linje ved den formelle respekt for loven. Men Jesus går videre end loven; han følges med dem loven betragter som syndere, hvilket viser os dybden i hans barmhjertighed.

Apostlen Paulus foretog en lignende rejse. Før han mødte Jesus på vejen til Damaskus havde han viet sit liv til lydefrit at overholde loven (jf. *Fil 3,6*). Hans omvendelse til Kristus fik ham til at vende denne opfattelse på hovedet og i brevet til Galaterne skriver han: ”Vi [har] sat vores lid til Jesus Kristus for at gøres retfærdige af tro på Kristus og ikke af lovgerninger” (2,16). Hans

opfattelse af retfærdighed ændrede sig radikalt. Han satte nu troen – og ikke retfærdigheden – i højsædet. Frelse kommer ikke af at overholde loven men gennem troen på Jesus Kristus, der ved sin død og opstandelse bringer os frelse ved en barmhjertighed, der retfærdiggør. Guds retfærdighed bliver nu en forvandlende kraft for dem, der er slaver af synden og dens virkninger. Guds retfærdighed er hans barmhjertighed (jf. *Sl 51,11-16*).

21. Barmhjertighed er ikke i modstrid med retfærdighed, men viser Guds virke mod synderen og tilbyder ham en ny mulighed for at omvende sig og tro. Profeten Hoseas hjælper os med at se hvordan barmhjertighed overgår retfærdighed. Den tid, profeten levede i, var en af de mest dramatiske i det jødiske folks historie. Kongeriget vaklede; folket var ikke længere tro mod pagten; de havde vendt sig væk fra Gud og havde mistet deres fædres tro. Menneskeligt set var det rimeligt at antage, at Gud ville afvise de vantro folk; de har forbrudt sig mod Guds pagt og fortjente derfor en retfærdig straf; landflygtighed. Profetens ord vidner om det: ”Han skal vende tilbage til Egypten, Assyrien skal være hans konge, fordi de nægtede at vende om” (Hos 11,5). Men efter at have henvist til retfærdigheden ændrer profeten radikalt sit sprog og afslører Guds sande ansigt: ”Mit hjerte vender sig, medfølelsen vælder op i mig. Jeg vil ikke bruge min glødende vrede, jeg ødelægger ikke Efraim igen, for jeg er Gud, ikke menneske, jeg er hellig iblandt jer. Jeg bringer ikke rædsel” (11,9). I en kommentar til profetens ord skriver den hellige Augustin: ”Det er lettere for Gud at holde sin vrede tilbage end sin barmhjertighed”¹³. Det er netop sådan det er. Guds vrede varer kun et øjeblik, mens hans barmhjertighed varer evigt.

Hvis Gud kun begrænsede sig til retfærdighed vil han ikke være Gud, men være som mennesker, der påberåber sig respekt for loven. Men det er ikke nok med retfærdighed og erfaringen viser os, at man ved ene og alene at påkalde sig loven ødelægger den. Derfor overskrider Gud retfærdigheden med sin barmhjertighed og tilgivelse. Men det betyder ikke at retfærdigheden devalueres eller overflødiggøres. Tværtimod: enhver, der begår en fejl, må tage sin straf. Men det er ikke det sidste ord, men begyndelsen til at man omvender sig ved at erfare Guds ømhed og tilgivelse. Gud vil ikke benægte retfærdighed, men integrerer og udvider den i et større perspektiv, hvor vi oplever kærligheden som grundlaget for ægte retfærdighed. Vi må lytte opmærksomt til hvad apostlen Paulus skriver for ikke at begå samme fejl, som apostlen bebrejdede sin jødiske samtid: ”De kender jo ikke Guds retfærdighed, men søger at hævde deres egen, og derfor har de ikke underordnet sig under Guds retfærdighed. For Kristus er enden på loven til retfærdighed for enhver, som tror” (Rom 10,3-4). Guds retfærdighed er hans nåde givet til enhver som en gave, der strømmer fra Jesu død og opstandelse. Kristi kors er Guds dom over os alle og verden, og herigennem giver Han os sikkerhed for kærlighed og nyt liv.

22. Det ekstraordinære hellige år tilbyder også muligheden for *aflad*. Dette er særligt vigtigt i Barmhjertighedens år. Guds tilgivelse kender ingen grænser. I Jesu Kristi død og opstandelse åbenbarer Gud sin kærlighed og dens kraft til at ødelægge al menneskelig synd. Gennem påskemysteriet, og formidlet af Kirken, er det blevet muligt at forsones sig med Gud. Han er altid parat til at tilgive og ophører aldrig med at tilgive på nye og overraskende måder. Vi har alle erfaret syndens virkninger. Vi er kaldede til at være fuldkomne (jf. *Mat 5,48*); alligevel føler vi syndens tunge åg. Selv om vi oplever nådens forvandlende kraft oplever vi også syndens magt. Trods denne tilgivelse er vort liv præget af modsætninger på grund af vore synder. I forsoningens sakramente tilgiver Gud vore synder, så de virkeligt udslettes; alligevel har synden en negativ indflydelse på vor adfærd og tanker. Men Guds barmhjertighed er dog stærkere end dette. Det er *aflad* fra Faderens

¹³ *Prædikener over Salmernes Bog*, 76, 11.

side, der gennem Kristi brud, hans Kirken, når synderen, tilgiver og renser ham fra enhver rest af syndens virkning og sætter ham i stand til at handle med barmhjertighed og vokse i kærlighed fremfor at falde tilbage i synd.

Kirken lever i de helliges samfund. I Eukaristien bliver dette fællesskab, Guds gave, en åndelig forening, som binder de troende sammen med de hellige og salige, hvis antal er uendeligt (jf. Åb 7,4). Deres hellighed hjælper os i vor svaghed og Kirken er med sine moderlige bønner og sit liv i stand til at møde den svage med de helliges styrke. At leve afladen i det hellige år er at nærme sig Faderens barmhjertighed med visheden om at Hans tilgivelse når alle de troendes liv. At opnå aflad er at erfare Kirkens hellighed, som skænker alle frugterne af Kristi forløsning for at Guds kærlighed og tilgivelse må nå ud til alle. Lad os leve dette hellige år på en intens måde, bede Faderen om syndernes forladelse og Hans tilgivende overbærenhed.

23. Et aspekt af barmhjertigheden rækker udover Kirkens egne grænser. Det er forholdet til jødedommen og islam, som begge betragter barmhjertighed som et af Guds vigtigste egenskaber. Som den første modtog Israel den åbenbaring, der i historiens løb er blevet en enorm rigdom til gavn for hele menneskeheden. Som vi har set er Det gamle Testamente gennemsyret af barmhjertighed, fordi den skildrer de ting, Herren gør for sit folk på de vanskeligste tidspunkter i dets historie. Blandt de privilegerede navne, som Islam tilskriver Skaberen, er ”Barmhjertig og Mild”. Denne påkaldelse er ofte på troende muslimers læber, som føler sig ledet og støttet af Guds nåde i deres daglige svaghed. De mener også at ingen kan begrænse den guddommelige nåde, fordi dens døre altid står åbne.

Jeg er fuld af tillid til, at det hellige års fejring af Guds barmhjertighed vil fremme mødet mellem disse religioner og andre ærværdige religiøse traditioner. Må den gøre os mere åbne for en dialog for at forstå og lære hinanden bedre at kende; må den fjerne enhver form for lukkethed og manglende respekt, og afvise alle former for vold og diskrimination.

24. Jeg vender mig nu mod Barmhjertighedens Moder. Må hendes milde blik ledsage os i det hellige år, så alle må genopdage glæden ved Guds ømhed. Ingen kender som Maria til inkarnationens store mysterium. Hele hendes liv blev formet efter barmhjertigheden, der påtog sig kød og blev menneske. Som Moder til den korsfæstede og opstandne er hun indtrådt i den guddommelige nådes hellighed, idet hun intimt deltager i Hans kærligheds mysterium.

Udvalgt til at være moder for Guds søn var Maria allerede fra begyndelsen præget af Guds kærlighed til at være *Pagtens ark* mellem Gud og mennesket. Hun gemte i sit hjerte den guddommelige nåde i fuldkommen harmoni med sin søn Jesus. Hendes lovsang på tærsklen til Elisabeths hjem var fuld af Guds nåde, der varer ”i slægt efter slægt” (*Luk 1,50*). Vi er også til stede i Jomfru Marias profetiske ord, som trøster og styrker os når vi træder ind ad den hellige dør for at smage frugterne af den guddommelige nåde.

Ved korsets fod vidnede Maria, sammen med Johannes, kærlighedens discipel, om de ord om tilgivelse, som var på Jesu læber. Dette højeste udtryk for tilgivelse mod dem, der korsfæstede ham, viser os rækkevidden af Guds nåde. Maria bevidner, at Guds Søns barmhjertighed er grænseløs og udelukker ingen. Lad os vende os mod hende med den gamle og evige bøn, *Salve Regina*, om at hun aldrig holder op med at kaste sit barmhjertige blik på os og gøre os værdige til at skue hendes søn Jesu barmhjertige ansigt.

Vi beder også til de hellige og salige, der gjorde den guddommelige nåde til deres livsgerning. Jeg tænker her især på barmhjertighedens store apostel, den hellige Faustina Kowalska. Må hun, der var kaldet til at skue den guddommelige nådes dyb, gå i forbøn for os, så vi altid må leve og vandre under Guds forsyn og i urokkelig tillid til hans kærlighed.

25. Et ekstraordinært helligt år dedikeret til at vi i dagligdagen kan leve den barmhjertighed, som Faderen rækker os i al evighed. Lad os i dette hellige år overraskes af Gud. Han holder aldrig op med at åbne sit hjertes dør og gentage, at Han elsker os og ønsker at dele sit liv med os. Kirken føler et akut behov for at forkynde Guds barmhjertighed. Kirkens liv er kun ægte og troværdigt når den på en overbevisende måde forkynder denne barmhjertighed. Kirken ved at dens vigtigste opgave, navnlig i vor tid med store forventninger og stærke modsætninger, er at bringe det store mysterium om Guds nåde til alle idet den skuer Kristi ansigt. Kirken er først og fremmest kaldet til at være barmhjertighedens troværdige vidne, forkynde den og udleve den som kernen i Jesu Kristi åbenbaring. Fra Treenighedens midte, fra dybet af Guds mysterium, vælder løbende en stor flod af barmhjertighed. Denne kilde udtørres aldrig uanset hvor mange der drikker af den. Hver gang vi har brug for det, har vi adgang til denne kilde fordi Guds barmhjertighed ikke kender nogen grænser. Dybden af dette mysterium er lige så uudgrundeligt som den rigdom, der udspringer fra den.

Må Kirken i dette hellige år gentage Guds ord på en stærk og overbevisende måde som et budskab og et tegn på tilgivelse, styrke, hjælp og kærlighed. Må den holde op med at tilbyde barmhjertighed og tålmodigt altid opmuntre og tilgivet. Må Kirken blive alle menneskers røst og uden ophør sige: ”Herre, husk din barmhjertighed og trofasthed, som har været til fra evighed” (Sl 25,6).

Givet i Rom ved Peterskirken den 11.april, lørdag i påskeugen, i det Herrens år 2015, det tredje i mit pontifikat.

FRANS